№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
Дата на разясненията от УО: 21.09.2026 г.			
136.	09.09.2026 г.	Моля за разяснение относно допустимостта на следните инвестиции за предприятие с КИД-2025 49.41 „Товарен автомобилен транспорт“: Дизелови котли за загряване на вода при измиване на цистерни – допустими ли са предвид ограниченията за изкопаеми горива и енергийна ефективност? Дизеловото гориво за експлоатацията им счита ли се за „суровина“ съгласно Приложение 10? Система за намаляване, пречистване и повторно използване на водата при измиване на цистерни – допустима ли е като зелена технология по кръгов модел за оптимизиране използването на вода и намаляване на отпадъчните води? Специализирано диагностично оборудване за тежкотоварни автомобили – допустимо ли е по Направление 4, когато целта е ранно откриване на повреди, ремонт/подмяна на компоненти и удължаване на експлоатационния им живот, включително при използване за собствения автопарк?	Обръщаме внимание, че при избран режим „регионална инвестиционна помощ" по Елемент I на процедурата съгласно чл. 13 и чл. 14 от Регламент (ЕС) № 651/2014, кандидатите не могат да участват в процедурата и да получат безвъзмездно финансиране, ако кандидатстват за финансиране на дейности, които попадат в обхвата на сектор транспорт, както и свързаната с него инфраструктура. Определение за „транспортен сектор и свързана с него инфраструктура" е представено в Приложение 10 към Условията за кандидатстване. По отношение на първия въпрос в запитването, съгласно посоченото в т. 13.2 „Недопустими дейности“ от Условията за кандидатстване, недопустими по процедурата са дейности по извършване на инвестиции, свързани с производството, преработката, транспорта, разпространението, съхранението или изгарянето на изкопаеми горива. Посоченото ограничение произлиза от изискването на чл. 7, пар. 1, буква з) от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и относно Кохезионния фонд, който има за цел да гарантира, че подкрепата по линия на тези фондове е съгласувана с целите на ЕС в областта на климата. Във връзка с посоченото и съгласно информацията, представена в запитването, по процедурата не е допустимо закупуване на дизелови котли, които използват дизелово гориво за подгряване. По отношение на втория и третия въпрос в запитването, за да бъдат допустими цитираните в запитването „система за намаляване, пречистване и повторно използване на водата при измиване на цистерни“ и „специализирано диагностично оборудване за тежкотоварни автомобили“, то те следва да представляват дълготрайни материални активи (ДМА), необходими за въвеждането на зелени технологии за прилагане на кръгови модели, посочени в т. 13.1. от Условията за кандидатстване, като в края на проекта следва да може да бъде доказан резултатът от тяхното прилагане. Обръщаме внимание, че в контекста на предприятие с КИД-2025 49.41 „Товарен автомобилен транспорт“, допустимите дейности по отношение на кръговите модели в Направление 4 – „Производство/предоставяне на устойчиви продукти/услуги“ съгласно т. 13.1.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			от Условията, са свързани с услугата, която предоставя предприятието, а не по отношение на активите, с които същата се предоставя (собствения автопарк). Разяснения в рамките на настоящата рубрика се дават по отношение на условията за кандидатстване и не могат да съдържат становище относно качеството на проектното предложение. Окончателното решение относно допустимостта на дейностите и разходите по отделните проекти, ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима информация за предприятието и за проектното предложение.
137.	09.09.2026 г.	Уважаеми Госпожи/Господа, Моля, за следното разяснение: Предприятието има намерение при евентуално одобрение на проектното предложение и сключен договор, едновременно с Елемент I, да финансира 100% Елемент II - Въвеждане и сертифициране на екологичен стандарт БДС EN ISO 14001 (Система за управление по отношение на околната среда). Въпросът е как това да се отрази в проектното предложение: 1.Да се опише накратко в подходящо място в формуляра? 2.Да си избере по негова преценка двама изпълнители-консултантския и сертифициращия, по две независими оферта за всеки етап или по какъв друг начин? 3. Срока ще бъде същия-12 месеца. Начало и приключване едновременно с проекта. С уважение	Обръщаме внимание, че съгласно т. 13.2. от Условията за кандидатстване по процедурата не са допустими дейности, за които не са заявени разходи в бюджета на проектното предложение. С оглед посоченото уточняваме, че не е допустимо активи по Елемент I и/или услуги по Елемент II, които се придобиват изцяло за сметка на кандидата, да бъдат разглеждани като част от проектното предложение. Същите не се взимат предвид в хода на оценка и не са обект на последващ мониторинг. В тази връзка и предвид запитването включването на дейност за въвеждане и сертифициране на екологичен стандарт БДС EN ISO 14001 (Система за управление по отношение на околната среда) без финансиране на разхода за посочените услуги с БФП (а само със собствени средства), не е допустимо по процедурата.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
138.	09.09.2026 г.	Уважаеми Госпожи/Господа, Моля, за уточнение кое е вярното: 1. В Критериите за оценка на проектното предложение е написано в: 1. Степен на интегриране на въвежданите зелени технологии в етапите от жизнения цикъл на продуктите/услугите, етап 4) Преустановяване на употребата на продуктите/ползването на услугите: инвестицията (придобиваният/те актив/и) по проекта ще се прилага в етапа на преустановяване на употребата на продуктите/ползването на услугите, осигурявайки постигането на един или повече от допустимите кръгови модели в резултат от въвеждането на зелената/ите технология/и на този етап. 2. В формуляра: 9. Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение, 4. Принос на проекта за преработка на излезли от употреба продукти. (до 10000 символа) (Ако е приложимо, представете информация по какъв начин инвестицията (един или повече от придобиваните активи) осигурява въвеждането на зелена/и технология/и, свързана/и с преработка на излезли от употреба: батерии и акумулатори/ електроника и електрическо оборудване/ текстилни изделия /материали от строителството.) Двете точки независими ли са: Защото нашето производство е извън т.2, но изпълняваме етап 4 от т.1 С уважение	1. и 2. Обръщаме внимание, че въпросът не касае критериите за допустимост по процедурата, а два от критериите за техническа и финансова оценка, които нямат за цел да обхванат всички видове проекти. В тази връзка не е налице изискване всяко проектно предложение да отговаря на всеки един от посочените в запитването критерии. Първият от описаните критерии (критерий I.1. „Степен на интегриране на въвежданите зелени технологии в етапите от жизнения цикъл на продуктите/услугите“) се отнася до всички видове продукти, независимо от тяхното предназначение, а другият критерий (критерий I.3. „Принос на проекта за преработка на излезли от употреба продукти.“) е ориентиран към конкретна специфична група продукти. За оценка по критерий I.1. „Степен на интегриране на въвежданите зелени технологии в етапите от жизнения цикъл на продуктите/услугите“ от критериите за оценка по процедурата (Приложение 6 към Условията за кандидатстване) кандидатите следва да представят в **поле № 3** от раздел „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване обосновка, свързана с това по какъв начин и в кой етап/и от жизнения цикъл на продуктите/услугите, ще се прилага инвестицията по проекта (един или повече от придобиваните активи) - проектиране/дизайн на продуктите/услугите и/или производство/предоставяне на продуктите/услугите, и/или потребление на продуктите/услугите, и/или преустановяване на употребата на продуктите/ползването на услугите, осигурявайки прилагането на съответния/те кръгов/и модел/и в резултат от въвеждането на зелената/ите технология/и в дадения/те етап/и. Полето е задължително за попълване от всички кандидати. Информацията в **поле № 4** от раздел „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ от Формуляра за кандидатстване е по желание на кандидатите и се отнася до оценката по критерий I.3. „Принос на проекта за преработка на излезли от употреба продукти.“
139.	10.09.2026 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготовката на проектно предложение по процедура BG16RFPR001-2.003 „Въвеждане на зелени технологии в МСП“, моля за разяснение относно допустимостта на следната инвестиция.	Съгласно т. 13.2 и т. 14.3 от Условията за кандидатстване по процедурата не са допустими дейностите и съответно разходите за „закупуване или наемане на транспортни средства и съоръжения”, като определение за последните е представено в Приложение 10 към Условията. В същото Приложение 10 е посочено, че: „за целите на настоящата процедура за „транспортни средства” не се считат съоръженията, които се придвижват само на територията на

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Предприятието-кандидат извършва строителни дейности и предвижда да заяви подкрепа за икономическа дейност с код КИД-2025 43.12 „Земни работи". В рамките на проекта се предвижда закупуване на мобилна трошачка за инертни строителни материали, която ще се използва за раздробяване на бетон, каменни фракции и други инертни материали, генерирани при изпълнение на строителни и земни работи. Полученият след преработката материал няма да бъде обезвреждан, а ще бъде повторно влаган в строителния процес, включително за изпълнение на насипи, обратни насипи, подравняване и подготовка на строителни площадки. По този начин чрез инвестицията се предвижда намаляване на количеството материали, предавани като отпадък, ограничаване на необходимостта от закупуване и влагане на първични инертни суровини и повторно използване на наличния материал в рамките на строителната дейност на предприятието. Съгласно т. 13.1 от Условията за кандидатстване, по Направление 1 „Подобряване на управлението на отпадъците" са допустими дейности за подготовка за повторна употреба и/или рециклиране и/или други дейности за преработка на отпадъци и последващото им влагане като суровина в производствени процеси/процеси по предоставяне на услуги. В тази връзка моля да потвърдите: Допустимо ли е по процедура BG16RFPR001-2.003, в рамките на проект с код на икономическата дейност КИД-2025 43.12 „Земни работи", закупуването на мобилна трошачка за преработване на инертни строителни материали, когато полученият материал ще се използва повторно от предприятието при изпълнение на насипни и други земни работи, като по този начин се прилага кръгов модел чрез намаляване използването на първични суровини и повторно влагане на материали в процеса по предоставяне на строителни услуги?	предприятието или се използват единствено за вътрешно технологичен транспорт, в случай че същите не се придвижват по пътищата. Това трябва да бъде задължително посочено от кандидатите във Формуляра за кандидатстване (в раздел „План за изпълнение/Дейности по проекта"), в случай че по проектното предложение е предвидено придобиването на подобни съоръжения". Допълнително, моля запознайте се с разяснението на Въпрос № 25 и № 116.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Моля също да уточните дали описаната инвестиция може да бъде отнесена към Направление 1 „Подобряване на управлението на отпадъците", при условие че преработените материали се влагат повторно в собствените строителни дейности на кандидата, а не се обезвреждат.	
140.	10.09.2026 г.	Уважаеми Госпожи/Господа, Моля, за следното разяснение: Предприятието има намерение при евентуално одобрение на проектното предложение и сключен договор, едновременно с Елемент I, да самофинансира 100% Елемент II - Въвеждане и сертифициране на екологичен стандарт БДС EN ISO 14001 (Система за управление по отношение на околната среда). Допустимо ли ще бъде, след като Елемент II е въведен във формуляра, вкл. в бюджета / в който е записана цялата сума за самофинансиране-100%, без БФП/: 1. Елемент II да се запише като обособена позиция/2 обособени позиции/, като част от останалите обособени позиции на оборудването, при избор на изпълнител с публична покана? или 2.Отделно от оборудването-Да се избере изпълнител по 2 независими оферти за Елемент II? Това ще бъде ли достатъчно за присъждане на 2 т. С уважение	Моля запознайте се с разяснението на въпрос № 137.
141.	10.09.2026 г.	ОТНОСНО: Процедура BG16RFPR001-2.003 „Въвеждане на зелени технологии в МСП" по ПКИП 2021-2027 Уважаеми дами и господа, Моля за потвърждение на разбирането ни по следната хипотеза. Кандидат — малко предприятие по смисъла на ЗМСП, регистрирано преди 31.12.2023 г. — извършва към момента една икономическа дейност, формираща 100% от нетните приходи от продажби за 2025 г. По проекта кандидатът заявява подкрепа за нов за него четиризначен код по КИД-2025 в сектор F „Строителство", в рамките на който ще	I. В потвърждение на вече дадените разяснения от страна на УО, при стартиране на нов за кандидата код на икономическа дейност, свързан с произвеждането/предлагането на продукти/услуги от остатъчни суровини/отпадъци е допустимо част от тези остатъчни суровини/отпадъци да са от трети страни, при изрично спазване на изискването да има определен дял остатъчни суровини/отпадъци, които да са резултат от вече осъществявана от страна на кандидата икономическа дейност. Коректно е разбирането, че не е заложен минимален %/дял на остатъчни суровини/отпадъци, които да са от

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		предоставя строителни услуги — земни работи, пътни основи и площадки — при които ще влага рециклирани инертни материали, произведени от самия него чрез придобитите по проекта активи от два входящи потока: — строителни отпадъци, образувани при разрушаване, реконструкция и ремонт на строежи, придобивани от трети лица; — излезли от употреба гуми, образувани в резултат на вече осъществяваната от кандидата икономическа дейност по съществуващия му код. Заявеният кръгов модел е по т. 13.1, Направление 2 — „влагане на остатъчни суровини и/или рециклирани суровини при производството/предоставянето на продукти/услуги", във връзка с Направление 1. Позоваваме се на разясненията Ви по въпроси № 12, № 23, № 32, № 42 и № 57. I. Произход на остатъчните суровини при нов за кандидата код 1. В разяснението Ви по въпрос № 32 е указано, че при стартиране на нов за кандидата код „продължава да е налице възможност остатъчните суровини/отпадъци да са с произход трети страни, но при задължително съблюдаване на изискването част от остатъчните суровини/отпадъци да са резултат от вече осъществявана от страна на кандидата икономическа дейност". Условията за кандидатстване не изискват тази дейност да е същата като новозаявената по проекта — напротив, самата хипотеза на подт. 5 на т. 11.1 предпоставя, че новият код е различен от съществуващия. Правилно ли разбираме, че изискването е изпълнено, когато част от влаганите остатъчни суровини произхождат от вече осъществяваната от кандидата дейност по съществуващия му код, различен от новозаявения по проекта?	собствена дейност, но посоченото не следва да се разбира като липса на изискване за количествено изражение на този дял, който следва да бъде доказан. Не на последно място следва да се има предвид, че кандидатът следва да отчете спецификите на настоящата си дейност и да прецени доколко същата ще позволява да се осигурява регулярно подобен вид суровини (от собствен отпадък/остатъчни суровини) за производството на новия продукт/услуга през целия период на устойчивост на инвестицията (три години от окончателното плащане). Липсата на възможност за спазване на това изискване ще е основание за считане на инвестицията като недопустима. Обръщаме внимание също така, че според това какви активи ще бъдат придобивани по проекта и какъв е фокусът на тяхното предназначение, приложим може да е както моделът, свързан с преработка на отпадъци и последващото им влагане като суровина в производствения процес/процеса по предоставяне на услугата или този, при който ще се осигури влагане на остатъчни суровини и/или рециклирани суровини при производството/предоставянето на продукти/услуги. II. Принципното разбиране, изложено в т. 5 и т. 6 от запитването, е коректно. Допълнително следва да имате предвид, че съгласно Условията за кандидатстване, в случай че в резултат на извършването на даден разход ще бъдат осъществени допустима (съгласно т. 13.1 от Условията за кандидатстване) и недопустима дейност (съгласно т. 13.2 от Условията за кандидатстване) или дейност, която се осъществява в недопустими сектори съгласно т. 11.2 на Условията за кандидатстване, то този разход ще бъде изцяло премахнат от бюджета на проектното предложение. III. Информацията в запитването по т. 7 не е достатъчна за предоставянето на категоричен отговор. Обръщаме внимание, че етапите, посочени в критерий I.1 „Степен на интегриране на въвежданите зелени технологии в етапите от жизнения цикъл на продуктите/услугите“, се отнасят до ролята на придобиваните по проекта активи в съответните етапи от жизнения цикъл на продуктите/ услугите, произвеждани/ предлагани от кандидата (основна/допълнителна икономическа дейност или нов код съгласно КИД –

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		2. Разяснението Ви по въпрос № 55, т. 2 сочи, че „Условията за кандидатстване не съдържат изискване за минимално изискуем количествен или процентен дял на остатъчните суровини/отпадъци в продукта/услугата". По аналогия и предвид употребената в разяснението по въпрос № 32 дума „част", без числово определение, разбираме, че Условията не установяват праг и по отношение на дела със собствен произход. Правилно ли разбираме, че изискването се счита за изпълнено при всеки документално удостоверен дял на остатъчни суровини със собствен произход, без количествен или процентен минимум? 3. Доколкото разяснението Ви по въпрос № 32 изрично запазва възможността остатъчните суровини да са с произход трети страни, а разяснението по въпрос № 57 поставя единствено условие за удостоверимост на произхода: Правилно ли разбираме, че преобладаващата по обем част от входящия поток може да е с произход от трети лица, при условие че произходът и на двете категории материали е документално удостоверим? 4. Съгласно разяснението Ви по въпрос № 12, „за остатъчни ще се считат суровини, които се образуват/отделят след като те (суровините) вече са били използвани съгласно първоначалното си предназначение". Строителните материали, вложени в строеж и отделени при неговото разрушаване, реконструкция или ремонт, са били използвани именно съгласно първоначалното си предназначение. Правилно ли разбираме, че строителните отпадъци от разрушаване, реконструкция и ремонт на строежи отговарят на дефиницията за „остатъчни суровини" по смисъла на посоченото разяснение? II. Реализиране на кръговия модел чрез повече от един актив	2025 съгласно подт. 5, т.11.1. от Условията за кандидатстване). В допълнение, спрямо спецификите на своята дейност, всеки кандидат следва самостоятелно да анализира и определи на кой/и етап/и от жизнения цикъл се отнасят активите, заявени по проекта. Принципното разбиране, посочено т. 8 от запитването, е коректно. Разяснения в рамките на настоящата рубрика се дават по отношение на Условията за кандидатстване и не могат да съдържат становище относно качеството на проектното предложение, както и че окончателно решение относно оценката по отделните проекти, ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима информация за предприятието и за проектното предложение.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		5. В разяснението Ви по въпрос № 42 е указано, че съответствието се преценява „независимо дали изискването е изпълнено посредством един актив или посредством повече от един актив", а т. 13.1 от Условията допуска обосновка „по отношение на група от взаимосвързани активи или по отношение на инвестицията в нейната цялост". Правилно ли разбираме, че заявеният кръгов модел може да се реализира чрез два технологично самостоятелни актива, всеки преработващ различен входящ поток остатъчни суровини, при условие че получените рециклирани материали се влагат в една и съща услуга по новозаявения код? 6. Съгласно разяснението Ви по въпрос № 23, операциите в обхвата на раздел 38 „представляват само етап/и от процеса на производство на продукти/предоставяне на услуги, които попадат в други раздели съгласно КИД-2025", а съгласно разясненията по въпроси № 13 и № 33 „водещ ще е финалният продукт". Правилно ли разбираме, че извършваната преработка на строителни отпадъци не определя кода на дейността в раздел 38, доколкото приходите на кандидата ще се формират от строителна услуга по новозаявения код в сектор F, в която рециклираният материал се влага? III. Критерий I.1 от Приложение 6 7. Материалите, които придобитите активи преработват, постъпват след края на жизнения си цикъл в предходното си приложение. Правилно ли разбираме, че в този случай инвестицията се прилага и в етап „Преустановяване на употребата на продуктите/ползването на услугите", в допълнение към етап „Производство/предоставяне на продуктите/услугите"?	

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		8. Разяснението Ви по въпрос № 27, т. 3 се отнася до актив с производствена функция („рециклатор за остатъчен невтвърден бетон"), за който е прието, че „ще се прилага в етапа на производство на продукта". Настоящото запитване се отнася до различни по функция активи — специализиран софтуер за проектиране на рецептури и гранулометричен състав и лабораторно оборудване за изпитване и контрол, чрез които се определят характеристиките на новия продукт/услуга, преди същият да бъде произведен. Правилно ли разбираме, че активи с проектантска и изпитвателна функция, чрез които се определят характеристиките на продукт от остатъчни суровини, се отнасят към етап „Проектиране/дизайн на продуктите/услугите" по критерий I.1? С уважение,	
142.	10.09.2026 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготвяно проектно предложение от средно предприятие в сектора на машиностроенето, моля за Вашето официално становище относно допустимостта на следната инвестиция: Предприятието планира закупуване и внедряване на автоматизирана линия (генератор) за локално производство на азот в газова фаза. Към настоящия момент азотът се закупува от външен доставчик в течна фаза. Този традиционен модел е свързан с изключително интензивен разход на енергия, тъй като процесът на криогенно втечняване при доставчика изисква огромно количество електроенергия. Допълнително, транспортирането на втечнения газ генерира сериозни въглеродни емисии, а самото му съхранение води до постоянни топлинни загуби и непрекъснато изпарение на ценен ресурс. Новата локална линия ще произвежда азот в газова фаза и ще се захранва предимно с енергия, произведена от собствената покривна фотоволтаична централа (ВЕИ) в извънработно време. Тази енергия на практика е „безплатна" и напълно екологична, тъй като в противен случай тя не би била произведена или оползотворена изобщо поради	1. и 2. Информацията, представена в запитването не е достатъчна за предоставянето на еднозначен отговор относно допустимостта на цитирания в запитването генератор на азот (заедно с прилежащите компресори и буферни съдове за газова фаза), тъй като липсват данни в кое направление и в кой кръгов модел попада описаната инвестиция, както и как същата се съотнася към икономическата дейност на кандидата. Допълнително следва да имате предвид, че съгласно т. 13.2. от Условията за кандидатстване по процедурата са недопустими за финансиране дейности, които водят до намаляване на количеството потребявана енергия или до замяна на един енергиен източник с друг, както и дейности за въвеждане на възобновяеми енергийни източници. Съгласно т. 14.2. от Условията за кандидатстване, допустими за финансиране са единствено разходи за дълготрайни материални активи (ДМА), представляващи машини, съоръжения и оборудване, необходими за въвеждането на зелени технологии **за прилагане на кръгови модели в предприятието (посочени в направленията по подт. 1) до подт. 4) на т. 13.1 от Условията).** Обръщаме внимание, че определение за „суровина" е посочено в Приложение 10.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		липса на товар в предприятието. По този начин инвестицията драстично повишава коефициента на полезно действие (КПД) и ефективността на съществуващата ВЕИ централа. От гледна точка на ресурсната ефективност, буферните съдове (бутилки) за съхранение на произвеждания азот ще функционират като алтернативни батерии за съхранение на чиста енергия. За разлика от конвенционалните химически (литиево-йонни) батерии, металните съдове за газ са значително по-евтини, напълно безопасни, не изискват деструктивно извличане на редки метали, нямат загуби на енергия при престой и са 100% преработваеми след края на жизнения си цикъл. Чрез тях излишната зелена електроенергия се улавя и консервира директно под формата на готова за употреба спомагателна суровина/технологичен газ, необходим за лазерното рязане и заваряване в цеха. Във връзка с това, моля за следните разяснения: 1. Допустим актив ли е генераторът на азот (заедно с прилежащите компресори и буферни съдове за газова фаза), предвид факта, че азотът служи за спомагателна производствена среда, а не е директна суровина, физически вложена в детайла? 2. Покрива ли тази иновативна концепция за затворен цикъл и механично съхранение на излишна ВЕИ енергия изискванията за ресурсна ефективност и преход към кръгова икономика съгласно Насоките за кандидатстване по настоящата процедура? Благодарим!	Моля запознайте се с разясненията по Въпроси № 1, 20, 43 и 67.
143.	10.09.2026 г.	Относно: процедура BG16RFPR001-2.003 „Въвеждане на зелени технологии в МСП" — чл. 4 от ЗМСП, т. 11.2 и т. 25 от Условията за кандидатстване, Приложение 4 и Приложение 4.1 Уважаеми госпожи и господа, Моля за разяснение по прилагането на изискванията на процедурата относно определянето на категорията на предприятието-кандидат в хипотеза, при която кандидатът е съдружник в дружество по чл. 357 и сл. от Закона за задълженията и договорите (ДЗЗД/консорциум),	1. Съгласно § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП), "предприятие" е всяко физическо лице, юридическо лице или гражданско дружество, което извършва стопанска дейност, независимо от собствеността, правната и организационната си форма. Във връзка с посоченото, в случай че визираното в запитването „дружество по чл. 357 и сл. от ЗЗД" отговаря на така дадената дефиниция за предприятие, то за същото са приложими всички отношения, регламентирани в ЗМСП,

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		учредено с едно или повече други търговски дружества за съвместно осъществяване на конкретна дейност с ограничен предмет и срок. I. Правна обосновка 1. Правна характеристика на дружеството по ЗЗД. Дружеството по чл. 357 и сл. от ЗЗД е договор, по силата на който две или повече лица обединяват своята дейност за постигане на обща стопанска цел. То не притежава самостоятелна правосубектност, не е носител на права и задължения и няма учредителен капитал, разпределен на дялове или акции. Съдружниците участват в общата дейност с лични усилия, парични средства и материални ресурси, а определените в учредителния договор дялове служат за разпределяне на резултата от общата дейност. Всеки съдружник запазва своята юридическа и икономическа самостоятелност извън предмета и срока на договора. 2. Структура на критериите по чл. 4 от ЗМСП. Отношенията на партньорство по чл. 4, ал. 3 и на свързаност по чл. 4, ал. 5, т. 1 и т. 4 от ЗМСП се определят чрез притежаван дял от капитала или чрез броя на гласовете в общото събрание на съответното предприятие. Съгласно чл. 4а, ал. 3 от ЗМСП пропорцията, в която се прибавят данните, се формира на същата база. Дружеството по ЗЗД не притежава капитал и в него не съществува дялово участие в смисъла на посочените разпоредби, поради което за него не може да бъде съставен документ за разпределение на капитала от вида на изброените в т. 24, подт. 6 от Условията за кандидатстване. 3. Невъзможност обединението да бъде носител на отношенията по чл. 4, ал. 5 от ЗМСП. Всички хипотези по чл. 4, ал. 5, т. 1–4 от ЗМСП предполагат притежаване на права на глас, на дял от капитала или на право да се назначават и освобождават членове на управителни органи. Тези правни възможности предпоставят правосубектност. Обединение без правосубектност не притежава и не може да притежава дялове, акции или права на глас в общото събрание на кандидата или на който и да е от останалите съдружници, нито право да назначава или освобождава членове на техните изпълнителни, управителни или надзорни органи. Допълнително, участието в дружество по ЗЗД не представлява самостоятелен прехвърлим капиталов дял или акция, а	включително отношенията на партньорство и свързаност, посочени в чл. 4 от ЗМСП. 2. Участието на две или повече предприятия в едно и също трето дружество (без значение дали е учредено по чл. 357 и сл. от ЗЗД или по друг ред) не поражда автоматично отношение на свързаност по чл. 4, ал. 5–8 от ЗМСП между самите участващи предприятия. Случаите, в които две предприятия се считат за предприятия партньори или за свързани предприятия са ясно регламентирани в чл. 4 от ЗМСП.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		произтича от договорното правоотношение между съдружниците, което потвърждава неговия различен от капиталовото участие характер. 4. Обхват на решаващото влияние по чл. 4, ал. 5, т. 3 от ЗМСП. Разпоредбата предпоставя право на решаващо влияние върху предприятието като такова — върху неговото управление, стопанска политика и вземане на решения в цялостната му дейност. Учредителният договор на дружество по ЗЗД урежда изключително общата дейност, съставляваща негов предмет, и организацията на нейното изпълнение. Той не предоставя на съдружник правомощия по отношение на управлението, стопанската политика или органите на друг съдружник. Правомощията, произтичащи от такъв договор, са функционално ограничени до постигане на общата цел и се прекратяват с изпълнението ѝ, поради което не съставляват решаващо влияние върху предприятие по смисъла на посочената разпоредба. 5. Липса на верига по чл. 4, ал. 7 от ЗМСП. Съгласно чл. 4, ал. 7 от ЗМСП за свързани се смятат предприятия, които осъществяват чрез едно или повече други предприятия или чрез лице по ал. 4 някое от отношенията по ал. 5. Разпоредбата изисква посредстващото предприятие да е носител на съответното отношение спрямо крайното звено. Доколкото обединението по ЗЗД не притежава дялове, акции или права на глас в никой от съдружниците, нито право да назначава членове на техните органи, чрез него не може да се осъществи нито едно от отношенията по ал. 5. Веригата на контрол не се затваря и съвместното участие в обединението не поражда свързаност между съдружниците. 6. Обхват на процедурата. Съгласно т. 12 от Условията за кандидатстване кандидатите участват индивидуално, а не съвместно с партньорски или други организации. Обединението по ЗЗД не е кандидат, не участва в изпълнението на проекта и не придобива активи по него. Активите се придобиват, остават собственост и се експлоатират изцяло от кандидата на негово място на изпълнение. II. Въпроси	

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Въпрос 1. С оглед изложеното, при участие на предприятие-кандидат като съдружник в дружество по чл. 357 и сл. от ЗЗД, налице ли е отношение на свързаност по чл. 4, ал. 5–8 от ЗМСП между кандидата и обединението, при положение че обединението не притежава учредителен капитал, разпределен на дялове или акции, не притежава права на глас в общото събрание на кандидата и не разполага с право да назначава или освобождава членове на неговите управителни органи, а учредителният договор урежда единствено общата дейност, съставляваща негов предмет? Въпрос 2. Поражда ли съвместното участие на две или повече предприятия в едно и също дружество по чл. 357 и сл. от ЗЗД отношение на свързаност по чл. 4, ал. 5–8 от ЗМСП между самите тези предприятия, с оглед изискването на чл. 4, ал. 7 от ЗМСП отношението по ал. 5 да се осъществява чрез съответното предприятие, и при положение че обединението не притежава и поради липсата на правосубектност не може да притежава дялове, акции или права на глас в никой от съдружниците? Съответно приложимо ли е ограничението по т. 11.2 и т. 25 от Условията за кандидатстване по отношение на двама или повече съдружници в едно и също обединение, ако всеки от тях подаде проектно предложение по процедурата и основната им икономическа дейност попада в един и същ тризначен код съгласно КИД-2025?	
144.	10.09.2026 г.	Здравейте, Основната икономическа дейност на кандидата е 38.23 „Друго оползотворяване на отпадъци". По проекта ще се заяви подкрепа по нов за кандидата код 22.26 „Производство на други изделия от пластмаси", в рамките на който ще произвежда готови изделия от пластмасата, получена от собствената му дейност по рециклиране от код 38.23. Допустимо ли е кандидат с код 38.23 да кандидатства за нова дейност с код 22.26? Благодаря предварително.	Съгласно подт. 4, т. 11.2. от Условията за кандидатстване не могат да участват в процедурата и да получат безвъзмездна финансова помощ предприятия, **кандидатстващи за финансиране на дейности, които попадат в раздел 38** „Събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци" от сектор Е „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване", съгласно КИД-2025 на НСИ (Приложение 12 към Условията). В тази връзка и предвид информацията в запитването, няма изрична забрана кандидат с недопустима основна икономическа дейност, която попада в раздел 38 от сектор Е съгласно КИД-2025, да кандидатства по процедурата, при положение че той не заявява подкрепа за нея, а за нов код (както е посочено в запитването – 22.26), попадащ в допустимите за финансиране сектори по процедурата, при спазване на всички останали изисквания по процедурата.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			Обръщаме внимание, че съгласно Условията за кандидатстване, в случай че в резултат на извършването на даден разход ще бъдат осъществени допустима (съгласно т. 13.1 от Условията за кандидатстване) и недопустима дейност (съгласно т. 13.2 от Условията за кандидатстване) или дейност, която се осъществява в недопустими сектори съгласно т. 11.2 на Условията за кандидатстване, то този разход ще бъде изцяло премахнат от бюджета на проектното предложение. В контекста на горепосоченото кандидатът следва да прецени и съобрази доколко заявените за придобиване по проекта активи служат единствено за новата икономическа дейност или същите се ползват и за недопустими операции, извършвани в рамките на недопустимата дейност от раздел Е38. Окончателно решение относно допустимостта на отделните проекти, ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима информация за предприятието и за проектното предложение. Допълнително, моля запознайте се с разяснението на Въпрос № 114.
145.	11.09.2026 г.	Предвид че СМР са недопустим разход по процедурата, но за монтирането и въвеждането в експлоатация на дадена зелена технология са необходими съпътстващи СМР дейности за сметка на кандидата: Необходимо ли е тези СМР да се описват в проектното предложение (вкл. в бюджета като недопустим разход или в описанието на технологичния процес), за да се удостовери цялостната осъществимост на инвестицията?	В случай че недопустими по процедурата разходи, каквито са разходите за СМР, посочени в запитването, са заложени в бюджета на проектното предложение, същите ще бъдат премахнати служебно от оценителната комисия.
146.	11.09.2026 г.	Може ли доставчик на ДМА да бъде турска фирма? Ако се подпише договор с такава, какви документи ще бъдат изискуеми от нея?	При изпълнение на проектите и провеждането на процедура за избор на изпълнители, бенефициентите не могат да включват в документацията условия, които необосновано препятстват участието на икономически оператори от трети страни. В такива случаи, в документацията за участие следва да се предостави възможност икономически оператори от трети страни да доказват заложените от възложителя изисквания с еквивалентни документи, издавани от страната на произход на кандидата. В тази връзка и предвид въпроса в запитването, няма забрана за сключване на договор за доставка с турска фирма – избран изпълнител. Детайлни правила и указания относно видовете процедури за избор на изпълнители, вкл. документите за сключване на договор с избран изпълнител,

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			се съдържат в Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ), Закона за обществените поръчки (ЗОП) и Постановление на Министерски съвет № 4 от 11 януари 2024 г. за определяне на правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите, както и в глава IV от Ръководството за изпълнение на административни договори по ПКИП (Версия 2, октомври 2025 г.), публикувано на следния интернет адрес - https://www.mig.government.bg/programakonkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/.
147.	11.09.2026 г.	Уважаеми Експерти, 1. Искаме да попитаме как ще се проверява този критерий за оценка - Минимум 50% от инвестицията (съгласно заявените разходи в бюджета) се реализира на територията на общините: Враца, Ловеч, Лом, Видин, Монтана, Силистра, Горна Оряховица, Севлиево, Габрово, Свищов, Търговище, Добрич, Шумен, Аксаково, Кюстендил, Петрич, Сандански, Перник, Дупница, Гоце Делчев, Гърмен, Сатовча, Самоков, Ботевград, Благоевград, Сливен, Казанлък, Карнобат, Ямбол, Велинград, Смолян, Пазарджик, Карлово, Хасково, Пловдив, Свиленград, Панагюрище, Пещера, Кърджали, Ардино, Джебел, Черноочене, Димитровград. Ако активите са преместваеми и са машини, с които се работи на различни обекти на кандидата как ще ограничим работата им само в една община, и дали това ще се гледа като повече от 50% от времето за една година? 2. Ако сме сезонен хотел и през зимата не работим, как ще изпълним изискването - "Също така обръщаме внимание, че съгласно Условията за изпълнение по процедурата дълготрайните активи, придобити със средства по проекта следва да бъдат включени в активите на предприятието, получаващо помощта съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за който е предоставена помощта, за период от 3 (три) години от окончателното	1. За присъждане на точки по критерий III.1. от критериите за оценка на проектните предложения по процедурата (Приложение 6 към Условията за кандидатстване) стойността на разходите в бюджета, заявени на територията на посочените в критерия общини, следва да представлява минимум 50% от общодопустимите разходи по проекта. Съгласно т. 6.2 от Примерните указания за попълване на електронен формуляр за кандидатстване (Приложение 7 към Условията за кандидатстване), след въвеждане на разходите в бюджетния ред, за всеки отделен разход чрез бутона „Детайли" е необходимо да се попълнят данни относно местонахождението (мястото на изпълнение на проекта). Определението за „място на изпълнение на проекта" се съдържа в Приложение 10 към Условията за кандидатстване. Съгласно посочената дефиниция това е мястото на физическото осъществяване на инвестицията, **на което може да се провери и удостовери въвеждането на зелената/ите технология/и за прилагането на кръговия/те модел/и в предприятието**, за който/които е заявена подкрепа по проекта. В случаите, когато спецификата на дейността е свързана с това същата да се осъществява обичайно в обекти на клиенти, вкл. в повече от една община, то за място на изпълнение на проекта ще се счита мястото, където активите са доставени, заведени като дълготрайни материални активи и където обичайно се съхраняват/помещават в случаите, когато същите не са при обекти на клиенти. Обръщаме внимание, че при изпълнение на проекта не е допустима промяна в мястото на изпълнение на проекта, ако това би довело до промяна в оценката по критерий „Приоритизация на проектни предложения, които ще се изпълняват на територията на общини с одобрени концепции за Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), включващи дейности по ПКИП, по процедура

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		плащане за МСП. Следователно още преди подаване на проектното предложение кандидатът следва да прецени дали ще може не само еднократно при приключването на проекта, но и при последващи проверки да удостовери, че активът се използва по предназначение за целите на проекта и в съответствие с договора за безвъзмездна финансова помощ, без необосновано прекъсване по време на целия период на дълготрайност, определен в чл. 65 на Регламент (ЕС) 2021/1060. Неизползването на активите (временно или изобщо) или използване не по предназначение е основание за възстановяване на безвъзмездната финансова помощ за съответния актив, пропорционално за периода, за който е налице нарушението."	BG16FFPR003-2.001 „Концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ)" – фаза 1 и процедура BG16FFPR003-2.003 „Концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ)" – фаза 2 по Програма „Развитие на регионите" 2021 – 2027 (ПРР)", от критериите за техническа и финансова оценка по процедурата, в случаите когато проектното предложение е получило точки по критерия, в периода на устойчивост - 3 (три) години от окончателното плащане (съгласно чл. 9, буква „в" от Административния договор – Приложение 19 към Условията за изпълнение). 2. В случая на сезонност на осъществяваната дейност, същата следва да бъде подробно описана и обоснована във Формуляра за кандидатстване, като използването на придобитите по проекта активи за цели, различни от заложените в него, ще се счита за недопустимо. Допълнително, моля запознайте се с разяснението по Въпрос № 112.
148.	14.09.2026 г.	Във връзка с критерий I.2 и възможността за присъждане на точки при намаляване на количеството отпадъчни води на единица продукт/услуга, моля за уточнение относно приложението на определението за „отпадъчни води" по процедурата. При ресторантьорска дейност се планира инвестиция в професионални съдомиялни и миялни машини, чрез които се намалява количеството използвана вода и съответно количеството вода, отделяна след измиване на съдове и кухненско оборудване. Следва ли водата, образувана в резултат от професионалното измиване на съдове, кухненско оборудване и други технологични процеси в ресторант, да се счита за „отпадъчна вода" от стопанска дейност за целите на критерий I.2, или попада в изключението за „битови отпадъчни води" и не може да бъде използвана за получаване на точки по този критерий? Ако е допустимо отчитането ѝ по критерий I.2, моля да уточните какви документи и показатели следва да се представят за доказване на намалението на количеството отпадъчни води на единица предоставяна услуга.	Във връзка с кръговия модел „намаляване на количеството отпадъчни води при производството/предоставянето на единица съществуващ продукт/услуга" приложимо е определението за „отпадъчни води", представено в Приложение 10 към Условията за изпълнение, съгласно което отпадъчни са „водите, замърсени от извършването на производствена и/или друг вид стопанска дейност. В обхвата на посоченото определение за „отпадъчни води", възприето за целите на процедурата, не попадат водите, замърсени от извършването на земеделска и битова дейност, както и водите от канализационните системи на населените места, селищните и курортните образувания". В съответствие с посоченото определение и само въз основа на информацията, представена във въпроса Ви, кръговият модел може да се счита за изпълнен при представяне на съответната информация/обосновка от страна на кандидата във Формуляра за кандидатстване и при спазване на всички останали изисквания по процедурата. В тази връзка, уточняваме, че окончателно решение може да бъде взето само от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима информация за кандидата и за проектното предложение. В допълнение, примерни документални доказателства за удостоверяване постигането на съответните допустими по процедурата кръгови модели са представени в Приложение 8 към Условията за кандидатстване. Отговорност на кандидата е да прецени какви са най-подходящите приложими доказателства за удостоверяване на намалението на количеството отпадъчни води на единица

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			предоставяна услуга, като се има предвид посоченото в Приложение 8 от Условията за кандидатстване.
149.	14.09.2026 г.	Относно: Прилагане на критерий I.2 при замяна на хладилен агент в търговско хладилно оборудване Уважаеми дами и господа, Във връзка с процедура BG16RFPR001-2.003 „Въвеждане на зелени технологии в МСП" и критерий I.2 „Принос на въвежданите зелени технологии към ключови области за създаване на стойност в кръговата икономика", моля за разяснение по следния казус. Предприятие от сектор G „Търговия" използва съществуващо хладилно оборудване, работещо с хладилен агент, който е класифициран като опасно вещество съгласно приложимото законодателство и критериите, посочени в определението за „опасни вещества" в Приложение 10 към Условията за кандидатстване. По проекта се предвижда придобиване на ново хладилно оборудване, използващо различен хладилен агент с по-благоприятни характеристики по отношение на опасността за здравето и/или околната среда. Целта на инвестицията не е намаляване на потреблението на енергия или замяна на енергиен източник. Моля да разясните: 1. Може ли подобна инвестиция да се счита за прилагане на кръговия модел „заместване или намаляване на употребата на опасни вещества (вкл. суровини, съдържащи опасни вещества) чрез използването на алтернативни суровини" по критерий I.2? 2. Може ли хладилният агент, използван при предоставянето на търговската услуга чрез хладилно оборудване, да се разглежда като „суровина" и съответно новият хладилен агент като „алтернативна суровина" за целите на този критерий, или попада в изключението за материали, използвани за експлоатация/техническа изправност/поддръжка на машини и оборудване? 3. Ако отговорът по т. 1 е положителен, могат ли разходите за придобиване на новите хладилни витрини, шкафове и/или други хладилни съоръжения, в които се използва съответният алтернативен	Моля, запознайте се с разяснението по Въпрос № 117.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		хладилен агент, да бъдат част от допустимата инвестиция за въвеждане на тази зелена технология? 4. При положителен отговор, достатъчно ли е изпълнението на модела да бъде доказано чрез техническите спецификации и информационните листове за безопасност (SDS) на използвания преди и след инвестицията хладилен агент, удостоверяващи съответната им класификация? 5. При изпълнение на горните условия ще се счита ли критерий I.2 за изпълнен и ще бъдат ли присъдени предвидените по него 5 точки? Благодаря предварително за разяснението.	
150.	15.09.2026 г.	Уважаеми дами и господа, 1. В УК е описано, че предприятията трябва: 5) Да са заявили подкрепа за код на икономическа дейност съгласно КИД-2025 (Приложение 12), който се отнася до: - основната или допълнителната икономическа дейност на кандидата съгласно КИД-2025 на НСИ, която формира минимум 20 % от нетните приходи от продажби на кандидата въз основа на данни за 2025 г. Ако допълнителната икономическа дейност е ТОЧНО 20%, отговаря ли на условието за допустимост. 2. Правилно ли е разбирането ни, че НЕ е допустимо да се заяви подкрепа за допълнителна икономическа дейност, която формира напр. 5% от нетните приходи от продажби на кандидата въз основа на данни за 2025 г., но пък Е допустимо да се заяви подкрепа за съвсем нова икономическа дейност, в която предприятието няма абсолютно никакъв опит? Каква е причината да се дискриминират по този начин допълнителните дейности на предприятията, които те все още не са развили като потенциал да достигнат 20% от приходите им, но пък да се дава възможност за развитие на дейности, в които те нямат абсолютно никакъв опит?	1. Във връзка с въпроса Ви по т. 1 от запитването, допълнителна икономическа дейност съгласно КИД-2025 на НСИ, „която формира **минимум** 20 %“ включва и такава дейност, която представлява точно 20% от нетните приходи от продажби на кандидата въз основа на данни за 2025 г. 2. Не всяка нова икономическа дейност е допустима за финансиране по процедурата, а само подкрепа за нов за кандидата код на икономическа дейност съгласно КИД-2025, **в рамките на който предприятието ще произвежда/предлага продукти/услуги от остатъчни суровини/отпадъци или ще предоставя услуги, свързани с осигуряване на дълготрайност на продукти/услуги, вече произвеждани/предлагани от кандидата.** Допълнително, моля запознайте се с разяснението по Въпрос № 5, т. 1., № 8, № 31, т. 1 и т. 2, № 88.